

IBG en GBA

Een gevaarlijk koppel

Een onderzoek naar de gevolgen van koppeling van de bestanden van de Informatie
Beheer Groep en de Gemeentelijke Basis Administratie

Wetenschappelijk bureau ASVA|OBAS
Maart 1998

Het onderzoeksverslag "Kostenposten" is een publicatie van het ASVAIOBAS OnderzoeksBureau, tegenwoordig het ASVA Studentenuite OnderzoeksBureau. Voor vragen en/of reacties kunt u contact opnemen met:

OnderzoeksBureau ASVA Studentenuite
Vendelstraat 2
1012 XX Amsterdam
Tel: 020 622 5771
Fax: 020 622 5772
E-mail: onderzoeksbureau@asva.uva.nl
Website: www.asva.uva.nl/onderzoeksbureau

Amsterdam, maart 1998

Samenvatting

Het voor u liggende onderzoek heeft betrekking op de eventuele koppeling van de bestanden van de Informatie Beheer Groep (IBG) en de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA) voor de uitwonendencontrole van de studiefinanciering. Voor het onderzoek is een enquête gehouden onder UvA-studenten en zijn gegevens gebruikt van het ASVA|OBAS-kamerbureau.

De koppeling van de IBG en GBA bestanden heeft als doel controle op de verstrekking van de uitwonendenbeurs van de studiefinanciering. Om een uitwonendenbeurs te krijgen moet een student bij de GBA op een ander adres staan ingeschreven dan bij zijn ouders.

Uit het onderzoek blijkt dat 24,7 procent van de uitwonende studenten niet is ingeschreven bij de GBA op het adres van de kamer waar zij wonen. Voor 11,3 procent van deze studenten is het onmogelijk om zich in te schrijven, omdat de verhuurder van de kamer daar geen toestemming voor geeft.

Ook uit een analyse van de gegevens van het ASVA|OBAS-kamerbureau bleek dat bij een groot aantal kamers inschrijving onmogelijk is. In 43,3 procent van de gevallen was dit het geval. Bovendien was in 19,1 procent van de gevallen onzeker of inschrijving mogelijk was. In maar 37,7 procent van de gevallen was inschrijving geen probleem.

Een grote groep van studenten kan zich dus niet inschrijven. De koppeling zal voor hen dus tot gevolg hebben dat zij geen uitwonendenbeurs krijgen, terwijl zij wèl uitwonend zijn.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	1
2. Het onderzoek	2
2.1 Enquête	2
2.2 Kamerbureau.....	2
3. Resultaten	3
3.1 Enquête	3
3.2 Kamerbureau.....	4
Conclusie	5
Nawoord.....	6
Bijlage 1 Uitslagen onderzoek.....	7

1. *Inleiding*

De koppeling waar dit rapport betrekking op heeft is de koppeling tussen de bestanden van de Informatie Beheer Groep (IBG) en de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA). Het IBG heeft het plan bedacht om deze bestanden te koppelen. Zij wil op deze manier controleren of studenten die een uitwonendenbeurs krijgen ook daadwerkelijk uitwonend zijn. Als de koppeling wordt doorgevoerd moet de student in de GBA op een ander adres staan ingeschreven dan zijn ouders. Iemand die niet op een ander adres staat ingeschreven krijgt geen uitwonendenbeurs. Voor veel studenten in met name Amsterdam en Utrecht levert dit vanwege de woningnood een probleem op. Veel studenten wonen namelijk in onderhuur en hebben dan vaak niet de mogelijkheid om zich op het adres waar zij wonen in te schrijven bij de GBA.

Het doel van dit onderzoek is te inventariseren voor hoeveel studenten een koppeling van bestanden van de IBG en GBA tot gevolg zal hebben dat zij geen uitwonendenbeurs krijgen hoewel zij wél uitwonend zijn.

In het voorjaar van 1997 bleek dat de IBG bovenstaande koppeling inmiddels toepaste voor de controle op de uitwonendenbeurs. Enkele weken later werd de koppeling echter tot nader order opgeschort en werden ook weer andere middelen als bewijs voor de uitwonende situatie geaccepteerd zoals een verklaring van de ouders dat de student uitwonend is. Een dergelijke verklaring was altijd afdoende bewijs om voor een uitwonendenbeurs in aanmerking te komen.

Vlak voor de zomer van 1997 werd er door het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen (OCW) een onderzoek ingesteld naar de gevolgen van een eventuele koppeling voor studenten. Het onderzoek van het ministerie is inmiddels afgerond maar nog niet openbaar gemaakt.

Op dit moment is de koppeling wel al van toepassing op scholieren die onder de Wet Tegemoetkoming Studiekosten vallen. Hierdoor ontstaat bijvoorbeeld de vreemde situatie dat een scholier die twee maanden voordat hij gaat studeren op kamers gaat en zich niet in kan schrijven bij de GBA vanwege onderhuur geen uitwonendentoelage krijgt. Deze zelfde scholier krijgt echter op het moment dat hij aan zijn studie begint en dus onder de Wet op de Studiefinanciering valt wel een uitwonendenbeurs, omdat op studenten de koppeling nog niet wordt toegepast.

In hoofdstuk twee vindt u een beschrijving van de opzet van het onderzoek zoals dat is afgenomen onder UvA-studenten en van de analyse van de gegevens bij het kamerbureau. In hoofdstuk 3 worden de resultaten gepresenteerd van dit onderzoek en van de gegevens van de kamers waarin het kamerbureau van de ASVA|OBAS in 1997 heeft bemiddeld.

Tot slot treft u in hoofdstuk 4 de conclusies aan die op basis van de gepresenteerde gegevens kunnen worden getrokken.

2. Het onderzoek

In dit hoofdstuk treft u een beschrijving aan van de opzet van het onderzoek. De eerste paragraaf maakt de opzet van de enquête duidelijk. In de tweede paragraaf wordt beschreven hoe gebruik is gemaakt van de gegevens van het kamerbureau.

2.1 ENQUÊTE

Door middel van een enquête hebben wij geprobeerd een beeld te krijgen van het aantal studenten dat niet is ingeschreven bij de GBA op het adres waar zij wonen, welk gedeelte van deze studenten zich ook daadwerkelijk niet in kan schrijven en wat de achterliggende redenen hiervan zijn. De vragenlijst van het onderzoek treft u aan als bijlage aan het einde van dit rapport.

Voor de enquête is een aselechte steekproef genomen van 1000 personen. De steekproef is getrokken uit een totale populatie van 16.322 studenten die aan de UvA studeren en recht hebben op studiefinanciering. De studenten in de steekproef hebben de enquête thuisgestuurd gekregen en konden de beantwoorde enquête terugsturen naar een antwoordnummer.

Bovenstaande opzet is gekozen om een goed beeld te krijgen van de studentenpopulatie aan de Universiteit van Amsterdam. De resultaten van de enquête treft u aan in de eerste paragraaf van hoofdstuk 3.

2.2 KAMERBUREAU

Naast de enquête onder UvA-studenten is er ook een inventarisatie gemaakt van de kamers waarin het ASVA|OBAS-kamerbureau in 1997 heeft bemiddeld. Dit kamerbureau bemiddelt in kamers voor studenten die lid zijn van de ASVA|OBAS. De kamers die worden bemiddeld, worden vooral geworven op de particuliere markt.

Bij het aannemen van iedere kamer bij het kamerbureau wordt altijd aan de verhuurder gevraagd of studenten zich op het adres van deze kamer in kunnen schrijven bij de GBA. Voor het onderzoek zijn de antwoorden van de verhuurders verwerkt in een tabel die u kunt vinden in paragraaf 3.2.

3. Resultaten

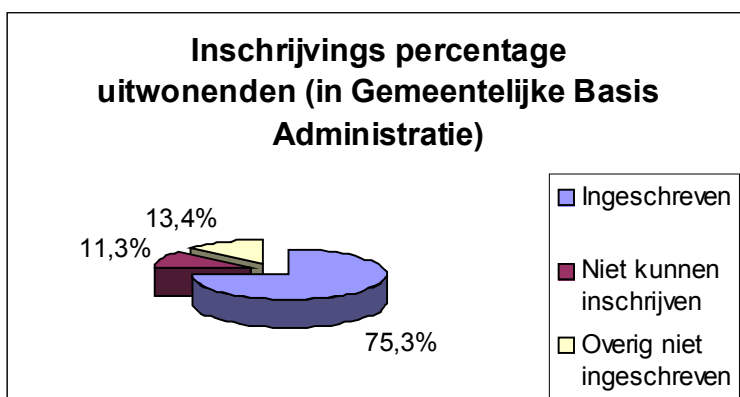
In dit hoofdstuk vind u de resultaten van het onderzoek zoals dat in hoofdstuk 2 beschreven is. In paragraaf 3.1 zijn de resultaten van de enquête opgenomen en in paragraaf 3.2 vindt u de inventarisatie van de kamers zoals deze in 1997 zijn bemiddeld door het ASVA|OBAS-kamerbureau.

3.1 ENQUÊTE

Hieronder treft u de belangrijkste gegevens aan die uit de enquête naar voren kwamen, gepresenteerd in de vorm van enkele grafieken. De volledige resultaten van de enquête kunt u vinden in bijlage 2 van dit onderzoek. De totale respons op de enquête was 393 enquêtes (39,3 procent).

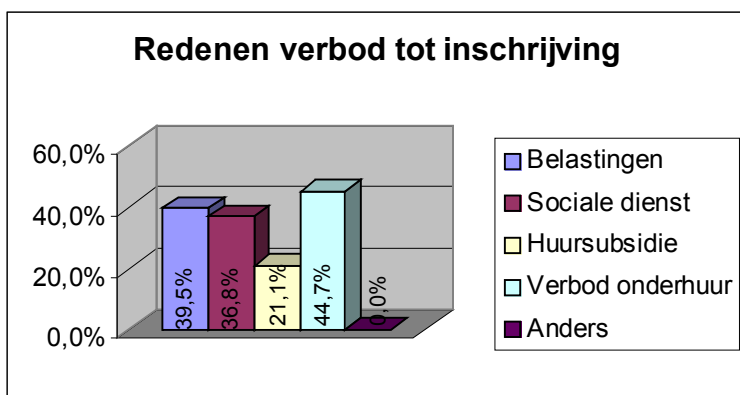
In de eerste grafiek treft u de verhouding aan van mensen die niet zijn ingeschreven, zich niet in kunnen schrijven en die niet zijn ingeschreven maar zich wel in kunnen schrijven. De percentages zijn gebaseerd op het totaal van de uitwonenden in de enquête.

Figuur 1.

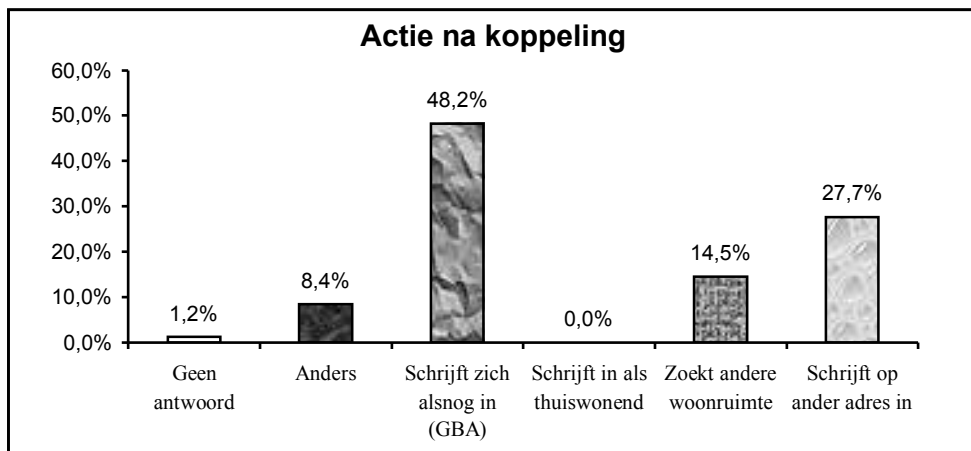
De tweede grafiek toont de verschillende redenen waarom verhuurders mensen geen toestemming geven om zich in te schrijven op de kamer die zij verhuren.

Figuur 2.

In de derde grafiek treft u de verschillende acties aan die studenten zullen ondernemen indien de koppeling wordt toegepast. Deze grafiek heeft betrekking op de uitwonende studenten in het onderzoek die op dit moment niet staan ingeschreven bij de GBA.

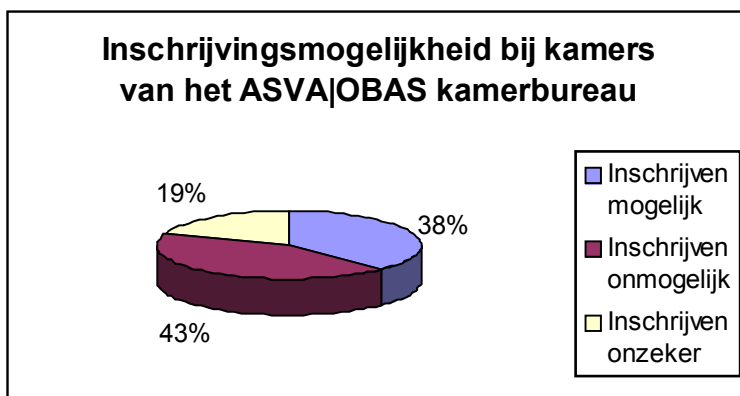
Figuur 3.

3.2 KAMERBUREAU

Hieronder vindt u de grafiek met de gegevens betreffende het wel of niet kunnen inschrijven voor de kamers die in 1997 zijn bemiddeld door de ASVA|OBAS. Er is sprake van drie categorieën: inschrijving is mogelijk, inschrijving is niet mogelijk en eventueel inschrijving in overleg met de verhuurder. Het is altijd de verhuurder die bepaalt in welke categorie de kamer wordt opgenomen. De verhuurder kan om verschillende redenen de student niet toestaan zich in te schrijven bij de GBA. Voorbeelden van zo'n reden zijn dat de verhuurder een uitkering heeft of huursubsidie ontvangt.

Figuur 4.

Conclusie

Uit de resultaten die in het voorafgaande hoofdstuk zijn gepresenteerd kunnen de onderstaande conclusies worden getrokken.

Grote groepen studenten komen door koppeling van de IBG en GBA bestanden in de problemen. Aan de Universiteit van Amsterdam zullen ongeveer 1600 studenten onterecht hun uitwonendenbeurs kwijtraken.

Studenten zullen andere manieren gaan bedenken om de uitwonendenbeurs waar zij recht op hebben toch te krijgen. Het wordt voor hen dus noodzakelijk om op een creatieve manier met de regels om te gaan. Gedurende het onderzoek brachten studenten zelf onder andere de oplossing naar voren dat zij zich inschrijven bij bijvoorbeeld vrienden. Ook is het waarschijnlijk dat er eigenaren van panden zijn die op het idee komen om hun pand niet te verhuren voor bewoning maar alleen maar het adres te verhuren als inschrijfadres. Hierdoor zal de situatie ontstaan dat grote groepen studenten op hetzelfde adres staan ingeschreven.

Een ander belangrijk probleem is dat de gemeente zich in haar toch al schaarse voorlichting vooral richt op de negatieve kanten van onderverhuur. Hierdoor ontstaat het beeld dat alle onderverhuur illegaal is. In veel gevallen is onderverhuur echter wel toegestaan. Inschrijving van de bewoners bij de gemeente kan in dat geval zelfs voordelen opleveren voor de verhuurder. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan de belastingvrijstelling van 6500 gulden voor inkomsten uit onderverhuur.

Nawoord

Uit het onderzoek is gebleken dat er zeer grote praktische problemen zullen ontstaan op het moment dat de koppeling van bestanden van het GBA en het IBG daadwerkelijk wordt ingevoerd. Een groot aantal studenten zullen op dat moment hun uitwonendenbeurs kwijt raken omdat zij geen kamer kunnen vinden die voldoet aan de voorwaarden die de IBG stelt.

Gedurende het onderzoek bleek ook dat de instanties die te maken hebben met de studiefinanciering, zoals de IBG en het Ministerie van OCW zeer slecht op de hoogte zijn van de van toepassing zijnde regels en hierdoor ook geregeld mensen verkeerd voorlichten over hun rechten en plichten. Dat is een probleem wat om nader onderzoek vraagt. Iedere student die problemen krijgt met de koppeling, is er één teveel. Uit ons onderzoek blijkt dat op de UvA waarschijnlijk 1600 studenten problemen krijgen met de koppeling. Indien de koppeling, met zoveel evidente nadelige gevolgen, wordt doorgevoerd, is dat onbegrijpelijk.

Zolang het voor veel studenten niet mogelijk is om zich in te schrijven op het adres waar zij wonen, is het niet te rechtvaardigen dat zij gestraft worden voor een situatie waarin zij, door onvoldoende huisvestingsmogelijkheden, ongewild terecht zijn gekomen.

Peter van de Wijngaart
Wetenschappelijk Bureau ASVA|OBAS
Maart 1998

Bijlage 1 Uitslagen onderzoek

Totaal aantal respondenten	393			
	Aantal	Percentage van respondenten vraag *	Percentage van alle respondenten *	Percentage van alle uitwonenden *
1) Ben je uitwonend of thuiswonend?				
Uitwonend	336	85,5%	85,5%	100,0%
Thuiswonend	57	14,5%	14,5%	N.v.t.
2) Indien je thuiswonend bent, wat is daarvan de reden?				
Ik kan geen kamer vinden	11	19,3%	2,8%	N.v.t.
Ik ben niet op zoek naar een kamer	42	73,7%	10,7%	N.v.t.
Anders	3	5,3%	0,8%	N.v.t.
Geen antwoord	1	1,8%	0,3%	N.v.t.
3) Wat is de woonvorm?				
Bij een hospita/hospes of een gezin in huis	39	11,6%	9,9%	11,6%
Studentenflat	34	10,1%	8,7%	10,1%
Particulier studentenhuus	67	19,9%	17,0%	19,9%
Zelfstandige woning	177	52,7%	45,0%	52,7%
Kraak	1	0,3%	0,3%	0,3%
Antikraak	3	0,9%	0,8%	0,9%
Anders	14	4,2%	3,6%	4,2%
Geen antwoord	1	0,3%	0,3%	0,3%
4) Sta je ingeschreven bij de gemeente waar je een kamer hebt?				
Ja, ik sta ingeschreven bij de gemeente	253	75,3%	64,4%	75,3%
Nee, ik sta niet ingeschreven bij de gemeente	83	24,7%	21,1%	24,7%
5) Wat is de reden dat je niet staat ingeschreven bij de gemeente?				
Dit heeft mijn verhuurder/ster liever niet	38	45,8%	9,7%	11,3%
Dat ben ik vergeten	17	20,5%	4,3%	5,1%
Ik wil gebruik maken van rechten en voorzieningen in mijn oude woonplaats en daarom schrijf ik me daar liever niet uit	13	15,7%	3,3%	3,9%
Anders	13	15,7%	3,3%	3,9%
Geen antwoord	2	2,4%	0,5%	0,6%
6) Waarom wil je verhuurder dit liever niet (meerdere antwoorden mogelijk)?				
Omdat hij/zij anders problemen denkt te krijgen met de belastingen	15	39,5%	3,8%	4,5%
Omdat hij/zij anders problemen denkt te krijgen met de sociale dienst (bijstand)	14	36,8%	3,6%	4,2%
Omdat hij/zij anders problemen denkt te krijgen met de huursubsidie	8	21,1%	2,0%	2,4%

Omdat hij/zij anders problemen denkt te krijgen met zijn verhuurder	17	44,7%	4,3%	5,1%
Anders	0	0,0%	0,0%	0,0%

7) Indien de koppeling (zie brief) wordt ingevoerd, wat zou je dan doen?

Ik schrijf mij op een ander adres in als uitwonend maar blijf op hetzelfde adres wonen	23	27,7%	5,9%	6,8%
Ik ga op zoek naar vervangende woonruimte waar ik mij wel kan inschrijven bij de gemeente	12	14,5%	3,1%	3,6%
Ik schrijf mij weer in als thuiswonend en accepteer dat ik de lagere thuiswonende beurs ontvang	0	0,0%	0,0%	0,0%
Ik schrijf mij alsnog in op het adres waar ik nu woon	40	48,2%	10,2%	11,9%
Anders	7	8,4%	1,8%	2,1%
Geen antwoord	1	1,2%	0,3%	0,3%

* "Percentage van respondenten vraag" is het percentage van de mensen die de vraag moesten invullen die het betreffende antwoord gaven.

"Percentage van alle respondenten" is het percentage van alle mensen in de steekproef die het betreffende antwoord gaven.

"Percentage van alle uitwonenden" is het percentage van alle uitwonenden in de steekproef die het betreffende antwoord gaven.

Publicaties van het ASVA Studentenunie Onderzoeksbureau:

Een gevaarlijk koppel: IBG en GBA	1998
Studenten over studieadviseurs, studieadviseurs over studenten	1999
Kostenposten	1999
Twee fases, één gedachte? Het grote Bachelor-Master Handboek	2000
De Academische Uitdaging	2000
Evaluaties Geëvalueerd. Het grote evaluatie onderzoek	2000
Tussen Wal en Schip. Een onderzoek naar het functioneren van opleidingscommissies en student-leden	2000
De Academische Uitdaging	2000
Document Studentenhuisvesting	2001
'Onderwijs.nl'? Een onderzoek naar ICT in het onderwijs aan de UvA	2001
Fiducie in de fusie? Een onderzoek naar de fusie tussen HvA en UvA	2002
Macht en inspraak. Een onderzoek naar de stand van zaken binnen de Amsterdamse medezeggenschap	2002
Tussen droom en daad... Bachelor-Master op de UvA: flexibiliteit en internationale vergelijkbaarheid	2003
In den Vreemde; een onderzoek naar de faciliteiten voor uitwisselingsstudenten aan de UvA	2004
Faciliteiten voor studenten; een onderzoek naar computers, kopieerapparaten, studie- en computerzalen aan de UvA	2004

U kunt alle publicaties opvragen bij het ASVA Studentenunie Onderzoeksbureau of downloaden op onze website.

Vendelstraat 2
1012 XX Amsterdam
020-6225771

onderzoeksbureau@asva.uva.nl
www.asva.uva.nl/onderzoeksbureau